

Dr. Bařak OZAN ÖZPARLAK

**BÜYÜK VERİ ÇAĞINDA
YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN
ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNDE KULLANIMI:
HUKUKİ BİR DEĞERLENDİRME**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
TEŞEKKÜR.....	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

ÇALIŞMANIN BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

I. BELİRSİZLİKLER VE POTANSİYELLER ÇAĞINDA YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİ VE ÇALIŞMA İLİŞKİLERİ.....	9
A. İki Amazon: Ekolojik ve Dijital.....	13
B. En Yapay İcadımız: Eşitsizlik Uçurumları	19
C. Kendini Yiyen Kapitalizm: Ragnarok	26
D. Dijital Çağda Güç Yoğunlaşması: Rekabet Kuralları Çalışan Hakları Açısından Neden Önemlidir?	30
II. ÇALIŞMANIN GELECEĞİ (FUTURE OF WORK): İŞLER ROBOTLARA MI KALACAK?.....	40
Özel Bölüm-1: AB YZ Tüzüğü Teklifinin Çalışma İlişkileri Açısından Değerlendirilmesi	50

İkinci Bölüm
DİJİTAL ÇAĞ VE DÖNÜŞEN ÇALIŞMA
İLİŞKİLERİ: YENİ HUKUKİ SORULAR

I. ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNDE YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN KULLANIMI.....	57
A. Yapay Zekâ Sistemleri ve bu Sistemler ile Gelişen Teknolojiler Kavramı.....	59
1. Büyük Veri.....	59
2. Yapay Zekâ	61
3. Robot	65
4. 5G ve 6G: Nesnelerin İnternetinden, Akıllı Şeylerin İnternetine Doğru	67
B. Yapay Zekâ Etik İlkeleri ve Şirketlerin Kendi Kuralları (Self regülasyon)	70
C. Dijital Çağda Dönüşen Çalışma İlişkileri.....	74
1. İşçi Kavramına Yıkıcı Bir Bakış: Çalışanlar Arasındaki Yapay Ayrımlar	74
2. “Sosyolojik Olarak İşçi”: Farklı Çalışan Kategorilerini Sorgulama Zamanı.....	77
3. Dijital Çağın Yeni İşverenleri: Dijital Platformlar.....	81
a. Birleşik Krallık Mahkemelerinde Uber Hakkında Verilen Karar	87
b. Fransa’da Temyiz Mahkemesi Kararı.....	91
c. İspanya: Algoritmik Şeffaflık Hakkı ve “İşçi” Statüsü	92
d. AB Hukukunda Dijital İş Platformlarında Çalışanlar ile İlgili Çalışmalar	93
e. ABD: Dijital Platformlarda Çalışanların Hakları Lobicilik Kısılcığında.....	96
f. Avustralya: Dijital Platformlarda Veri ve Kontrol Arasındaki Bağın Tespiti	101
II. TELE-ÇALIŞMANIN YAYGINLAŞMASI	105

A. Tele Çalışma ve Siber Güvenliğin Artan Önemi	109
B. Hiper Bağlantı Çağında Bağlantıyı Koparma Hakkı (Right to Disconnect).....	112
<i>Özel Bölüm-2: Dijital Sanatlarda Görünmeyen Emek: Hayalet Çalışanlar.....</i>	<i>118</i>

Üçüncü Bölüm

ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNDE ALGORİTMİK YÖNETİM VE ROBOTİK SİSTEMLER

I. YAPAY ZEKÂ VE ROBOTİK TEKNOLOJİLERİNİN ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNE HUKUKİ ETKİLERİ.....	125
A. Çalışma İlişkilerinde Algoritmik Yönetim: Otomatik Patronlar	126
1. İşe Alımda Algoritma Kullanımı ve Ayrımcılık.....	134
a. Yapay Zekâ Sistemlerinin İşe Alımda Kullanımı Nasıl Ayrımcılık Yaratmaktadır?	137
b. Yapay Zekâ Sistemlerinin Kullanımının İşe Alımda Ayrımcılık Yaratmasının Mevcut Hukuki Düzenlemeler Açısından Değerlendirilmesi.....	150
aa. İş Kanunu Açısından	151
bb. Türk Ceza Kanunu Açısından	158
cc. Kişisel Verileri Koruma Kanunu Açısından.....	159
dd. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Açısından.....	173
ee. Etik İlkeler ve AB Hukukundaki Gelişmeler Açısından İşe Alımda Algoritmik Ayrımcılık.....	175
2. İşçilerin Yapay Zekâ Sistemleri Aracılığı ile İzlenmesi ve Gözetlenmesi.....	179
a. İş Hukuku açısından İşyerinde Algoritmik İzleme ve Değerlendirme	186
b. Kişisel Verileri Koruma Hukuku Açısından	193
3. Çalışma İlişkilerinde Otomatik Fesih.....	208

B. Çalışma İlişkilerinde Algoritmik Yönetime Dair Farklı Çözümler Önerileri	211
II. ÇALIŞMA İLİŞKİLERİ AÇISINDAN İNSAN ROBOT ETKİLEŞİMİ.....	215
A. İnsan Robot Etkileşimi açısından Robotik Tasarımın Hukuki Önemi	218
B. İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Robotik Teknolojiler	220
1. İş kazalarının önlenmesi için robot kullanımı	223
2. Robotlar nedeniyle ortaya çıkabilecek iş kazalarından doğacak hukuki sorumluluk	226
3. Siber güvenlik: Yeni bir iş sağlığı ve güvenliği önlemi	233
Özel Bölüm- 3: Hukuk Öğrencileri ile Söyleşi.....	238
SONSÖZ	241
KAYNAKLAR	245